

Spis treści

Wstęp	11
Wykaz wybranych skrótów	15
1. Bezpieczeństwo jako kategoria współczesnych stosunków międzynarodowych	21
1.1. Istota i kryteria klasyfikacji bezpieczeństwa	21
1.1.1. Pojęcie bezpieczeństwa	21
1.2. Wybrane aspekty teoretycznych koncepcji bezpieczeństwa międzynarodowego	25
1.2.1. Realizm i liberalizm jako główne koncepcje bezpieczeństwa w okresie zimnej wojny	25
1.2.2. Pojęcie bezpieczeństwa w koncepcjach teoretycznych po zimnej wojnie	27
1.3. Wpływ globalizacji i regionalizacji na bezpieczeństwo międzynarodowe	31
1.3.1. Istota i cechy globalizacji	31
1.3.2. Procesy globalizacji a bezpieczeństwo międzynarodowe	33
1.3.3. Globalizacja i regionalizacja a realne i liberalne koncepcje bezpieczeństwa	37
1.4. Zróżnicowanie państw regionu Azji i Pacyfiku jako zagrożenie bezpieczeństwa międzynarodowego	40
1.4.1. Określenie granic obszaru analizy	40
1.4.2. Zróżnicowanie potencjału rozwojowego państw regionu Azji i Pacyfiku	41
1.4.2.1. Zróżnicowanie geograficzne	42
1.4.2.2. Zróżnicowanie historyczne	43
1.4.2.3. Zróżnicowanie kulturowo-polityczne	47
1.4.2.4. Zróżnicowanie społeczno-gospodarcze	50
1.5. Podsumowanie	59
2. Bezpieczeństwo militarne w regionie Azji i Pacyfiku	60
2.1. Istota bezpieczeństwa militarnego	60
2.2. Polityka bezpieczeństwa wybranych państw regionu Azji i Pacyfiku	62
2.2.1. Chińska Republika Ludowa	62
2.2.2. Indie	64

2.2.3.	Japonia	65
2.2.4.	Federacja Rosyjska	67
2.2.5.	Stany Zjednoczone	68
2.3.	Konflikty i zagrożenia militarne w regionie Azji i Pacyfiku	70
2.3.1.	Wojna koreańska i jej konsekwencje	70
2.3.2.	Wojny w Wietnamie	72
2.3.3.	Walki w Afganistanie	74
2.3.4.	Chińska okupacja Tybetu	76
2.3.5.	Stosunki chińsko-tajwańskie	77
2.3.6.	Wojna chińsko-indyjska w 1962 roku	80
2.3.7.	Indie-Pakistan	84
2.3.8.	Pozostałe zagrożenia w regionie Azji i Pacyfiku	89
2.4.	Wydatki na cele militarne w regionie Azji i Pacyfiku	89
2.5.	Problemy zbrojeń, rozbrojenia i handlu bronią w regionie Azji i Pacyfiku	92
2.5.1.	Państwa regionu Azji i Pacyfiku na międzynarodowym rynku broni	92
2.5.2.	Kontrola zbrojeń i rozbrojenia w regionie Azji i Pacyfiku	97
2.5.3.	Broń masowego rażenia	97
2.5.4.	Broń konwencjonalna	101
2.5.5.	Problem zbrojeń w kosmosie	102
2.6.	Współpraca w zakresie bezpieczeństwa militarnego w regionie Azji i Pacyfiku	103
2.6.1.	Działalność organizacji regionalnych	103
2.6.2.	Wzrost znaczenia roli NATO w regionie Azji i Pacyfiku	106
2.6.3.	Współpraca bilateralna	108
2.7.	Podsumowanie	110
3.	Bezpieczeństwo polityczne w regionie Azji i Pacyfiku	111
3.1.	Istota bezpieczeństwa politycznego	111
3.2.	Słabość rządów prawa i struktur demokratycznych	112
3.3.	Korupcja w państwach regionu	115
3.4.	Konflikty terytorialne i etniczne w regionie Azji i Pacyfiku	118
3.4.1.	Spory dotyczące morskich wód terytorialnych	118
3.4.2.	Konflikty na tle etnicznym	121
3.5.	Strefy wpływów i dominacja mocarstw w regionie	126
3.6.	Terroryzm i akty terrorystyczne w regionie Azji i Pacyfiku	131
3.6.1.	Definicje terroryzmu	131
3.6.2.	Wymiar współczesnego terroryzmu międzynarodowego	133
3.6.3.	Grupy terrorystyczne działające w regionie Azji i Pacyfiku	135

3.6.4.	Walka z terroryzmem podejmowana przez kraje regionu.	140
3.6.5.	Wpływ terroryzmu na prowadzenie biznesu w Azji.	143
3.7.	Podsumowanie.	144
4.	Wybrane aspekty bezpieczeństwa ekonomicznego w regionie Azji i Pacyfiku.	145
4.1.	Istota i płaszczyzny analizy bezpieczeństwa ekonomicznego.	145
4.2.	Bezpieczeństwo rynków finansowych regionu Azji i Pacyfiku.	150
4.2.1.	Elementy strategii bezpieczeństwa finansowego w wybranych krajach regionu .. r.	151
4.2.2.	Podstawy regionalnego systemu finansowego.	154
4.3.	Wymiary bezpieczeństwa energetycznego w globalnej gospodarce ...	159
4.3.1.	Obszary analizy bezpieczeństwa energetycznego.	159
4.3.2.	Tworzenie strategii bezpieczeństwa energetycznego - wymiar międzynarodowy.	162
4.4.	Strategie bezpieczeństwa energetycznego w krajach Azji i Pacyfiku	167
4.4.1.	Charakterystyka energetyczna regionu.	167
4.4.2.	Bilans i strategie bezpieczeństwa energetycznego w wybranych krajach.	171
4.4.2.1.	Chiny.	171
4.4.2.2.	Indie.	176
4.4.2.3.	Japonia.	181
4.4.2.4.	Australia.	185
4.5.	Międzynarodowa współpraca w zakresie bezpieczeństwa energetycznego w regionie Azji i Pacyfiku.	188
4.5.1.	Współpraca energetyczna w ramach ASEAN.	189
4.5.2.	Współpraca energetyczna w ramach APEC.	192
4.6.	Podsumowanie.	195
5.	Bezpieczeństwo ekologiczne w regionie Azji i Pacyfiku.	196
5.1.	Rozważania wokół pojęcia ekologii i bezpieczeństwa ekologicznego	196
5.2.	Czynniki naturalne w systemie bezpieczeństwa.	197
5.2.1.	Wielkość i gęstość zaludnienia.	199
5.2.2.	Zagrożenia dla bezpieczeństwa ekologicznego wynikające ze zbyt intensywnej produkcji rolniczej.	203
5.2.3.	Eksploracja wybranych surowców w regionie Azji i Pacyfiku.	207
5.2.4.	Negatywne aspekty eksploatacji surowców naturalnych.	217
5.2.5.	Kłęski ekologiczne.	220

5.3.	Wpływ działalności człowieka na ekosystem Azji i Pacyfiku	222
5.3.1.	Katastrofy ekologiczne wywołane działalnością człowieka	223
5.3.2.	Skutki urbanizacji w regionie Azji i Pacyfiku	226
5.3.3.	Ślad ekologiczny.	232
5.4.	Współpraca regionalna na rzecz ochrony środowiska jako sposób za- pewnienia bezpieczeństwa ekologicznego.	236
5.5.	Podsumowanie	239
6.	Wybrane aspekty bezpieczeństwa społeczno-kulturowego w regionie Azji i Pacyfiku.	240
6.1.	Migracje ludności w regionie Azji i Pacyfiku	240
6.2.	Działalność zorganizowanych grup przestępczych w regionie Azji i Pacyfiku	249
6.2.1.	Pojęcia związane z nielegalną gospodarką.....	249
6.2.2.	Rozmiary podziemia gospodarczego w Azji.	252
6.2.3.	Wielkie ugrupowania przestępcze Azji.	256
6.2.4.	Główne obszary aktywności zorganizowanych grup przestępczych w Azji.	261
6.3.	Prawa człowieka i wolność mediów.	270
6.3.1.	Postrzeganie praw człowieka w krajach regionu.	270
6.3.2.	Łamanie praw człowieka w regionie Azji i Pacyfiku.	274
6.4.	Podsumowanie.	279
7.	Instytucjonalizacja bezpieczeństwa w regionie Azji i Pacyfiku ...	281
7.1.	Elementy systemu bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczo- nych.	281
7.1.1.	Organy ONZ czuwające nad bezpieczeństwem zbiorowym.	285
7.2.	Współpraca Organizacji Narodów Zjednoczonych z organizacjami regionalnymi.	287
7.3.	Ścieżki współpracy w zakresie bezpieczeństwa w regionie Azji i Pa- cyfiku.	289
7.4.	Rozwiązania instytucjonalne w ramach ścieżki pierwszej.	291
7.4.1.	ASEAN.	291
7.4.2.	Rola Regionalnego Forum ASEAN.....	294
7.4.3.	Działania Rady Współpracy Gospodarczej Azji i Pacyfiku (APEC) w zakresie bezpieczeństwa w regionie	296
7.4.4.	Szanghajska Organizacja Współpracy.	300
7.4.5.	Organizacja Rozwoju Energetycznego Półwyspu Koreańskiego i Trój- stronna Grupa Współpracy i Nadzoru	302

Spis treści

7.5.	Rozwiązania instytucjonalne w ramach ścieżki drugiej.	303
7.5.1.	Instytut Studiów Strategicznych i Międzynarodowych ASEAN.	303
7.5.2.	Rada ds. Współpracy w Dziedzinie Bezpieczeństwa w regionie Azji i Pacyfiku.	306
7.6.	Pakt Bezpieczeństwa Pacyfiku (Pacific Security Treaty - ANZUS)	307
7.7.	Znaczenie Azjatyckiego Banku Rozwoju w stymulowaniu działań na rzecz bezpieczeństwa w regionie.	311
7.7.1.	Ewolucja celów działalności ADB.	311
7.7.2.	Regionalna strategia współpracy i integracji ADB.	312
7.7.3.	Charakterystyka filarów kooperacji i integracji i regionalnej promowanej przez Azjatycki Bank Rozwoju.	315
7.7.3.1.	Regionalna i subregionalna współpraca gospodarcza - filar I.	315
7.7.3.2.	Kooperacja i integracja w dziedzinie handlu i inwestycji - filar II ...	317
7.7.3.3.	Kooperacja i integracja w dziedzinie monetarnej i finansowej - filar III.	319
7.7.3.4.	Kooperacja w dziedzinie regionalnych dóbr publicznych - filar IV ...	320
7.8.	Podsumowanie.	322
	Literatura.	323
	Spis rysunków.	338
	Spis tabel.	340